

ONDER DE AANDACHT

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG: JAARVERSLAG 2006

Inleiding

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is een particuliere organisatie (vereniging) ter bevordering van natuurstudie. Belangrijke activiteiten zijn het organiseren van onderzoeksprojecten, excursies, lezingen en het faciliteren van veldonderzoek. De verzamelde gegevens worden opgeslagen in een centrale databank en zijn voor uiteenlopende doelen beschikbaar voor derden. Verder geeft de vereniging het eigen *Natuurhistorisch Maandblad* uit. De provincie Limburg ondersteunt de organisatie door jaarlijks een bijdrage in de exploitatiekosten beschikbaar te stellen. Het voorliggende jaarverslag schetst een beeld van de activiteiten en behaalde resultaten in het jaar 2006.

Leden en bestuur

Het aantal geregistreerde leden van de vereniging vertoonde in 2006 een stijging van 1219 naar 1280. De contributie werd in 2006 verhoogd met € 2,50 voor gewone leden (jeugdleden/65+ leden € 1,25 en instellingen € 7,50). Deze verhoging werd noodzakelijk geacht om de verschillende kostenstijgingen en het wegvallen van een deel van de exploitatiesubsidie van de provincie Limburg te kunnen dekken. De doorgevoerde verhoging van de contributie had geen nadelige gevolgen op het ledental. Het onderstaande overzicht geeft de verdeling van het aantal leden over de onderscheiden categorieën weer.

Categorie	Aantal per 31-12				
	2006	2005	2004	2003	2002
Jeugd en student-leden	30	28	37	38	62
65+ leden	228	222	217	199	191
Gewone leden	982	932	950	951	1064
Instellingen	40	37	37	38	41
Totaal betalende leden	1280	1219	1241	1226	1358

Eind 2006 werd ter versterking van de nieuwe ledenadministrateur Gulguz Yildiz, Okjen Weinreich aangetrokken. Nico van der Wal heeft eind 2006 zijn werkzaamheden voor de ledenadministratie overgedragen. De nieuwe ledenadministratie, welke gekoppeld is aan onze nieuwe internetsite, zal in 2007 grondig worden herzien.

Binnen het Dagelijks Bestuur traden in 2006 geen grootschalige wijzigingen op. Joof Teeuwen gaf eind 2006 aan niet meer in het Dagelijks Bestuur te kunnen blijven zitten, hij blijft lid van het Algemeen Bestuur.

In het Algemeen Bestuur werd in de verslagperiode afscheid genomen van Henk Schmitz en Annelies Heijnen. Een nieuwe aanvulling werd gevonden in de persoon van Hans de Mars.

Per 31 december was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Frans Coolen	voorzitter
Rob Geraeds	ondervoorzitter
Raymond Pahlplatz	secretaris
Leo Hobus	penningmeester
Wouter Jansen	lid algemeen bestuur

Joof Teeuwen	lid algemeen bestuur
Denis Frissen	lid algemeen bestuur
Jan Hermans	lid algemeen bestuur
Arjan Ovaa	lid algemeen bestuur
Olaf Op den Kamp	lid algemeen bestuur
Joep Orbons	lid algemeen bestuur
Nicole Reneerkens	lid algemeen bestuur
Hans de Mars	lid algemeen bestuur

Activiteiten van studiegroepen en kringen

Het aantal Studiegroepen bleef in 2006 gelijk. De zestien Studiegroepen en vijf Kringen organiseerden met wisselende intensiteit activiteiten als lezingen, excursies, onderzoeksprojecten, werkdagen en cursussen. De meeste activiteiten zijn zowel voor leden als niet-leden van het Genootschap toegankelijk.

Uit het onderstaande overzicht blijkt dat in totaal zo'n 272 activiteiten plaats vonden, waarbij het aantal deelnemers varieerde van 3 tot 65, met een gemiddelde van 12.

Kring of Studiegroep	2006	2006	2005	2005
	Aantal activiteiten	Gemiddeld aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Gemiddeld aantal deelnemers
Herpetologische Studiegroep	6	12-3	5	10
Plantenstudiegroep	60	3-48	85	10
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeves	5	40	5	40
Vlinderstudiegroep	9	8	10	6
Zoogdierenwerkgroep	12	10	12	10
Paddestoelenstudiegroep	30	10	30	12
Vissenwerkgroep	1	6	0	0
Sprinkhanenstudiegroep	1	10	3	5
Vogelstudiegroep	2	65	2	80
Werkgroep Behoud Schinveldse Bossen en Brunsummerheide	0	0	0	0
Mossenstudiegroep	36	3	40	3
Werkgroep Meinweg	12	5	5	6
Libellenstudiegroep	3	5	3	10
Mollusken Studiegroep Limburg	10	3	10	4
Fotostudiegroep	9	8	4	20
Jeugd Natuur Netwerken	8	5	-	-
Kring Maastricht	8	12	9	15
Kring Heerlen	13	11-42	15	27
Kring Venlo	37	11	24	11
Kring Roermond	4	20	3	35
Kring Venray	6	15	8	18

Onderstaand volgt een opsomming van de meest in het oog springende activiteiten. Als meest opmerkelijk geldt wellicht de presentatie van de Avifauna van Limburg. Na lang zwoegen en veel avonden nachtwerk is een nieuw deel toegevoegd aan de groeiende reeks van atlanten over flora en fauna in Limburg. De presentatie vormde een fantastische afsluiting van dit project.

Op vrijdag 28 april ontvingen de werkgroepen van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg de Natuurprijs Limburg. Aan de prijs

Op 17 augustus vond de presentatie plaats van het boek 'Herfst-schroeforchis, portret van een laatbloeier', een monografie van Jo Willems gebaseerd op een 25-jarige studie van deze bijzondere plantensoort.

De activiteiten van de Vissenstudiegroep zijn in 2006 weer opgepakt

met een visinventarisatie in de Groote Molenbeek. Victor van Schaik heeft het secretariaat overgenomen van Reinier Akkermans en zal de inventarisaties en de activiteiten in 2007 continueren.

Geregeld kwam het Natuurhistorisch Genootschap in het nieuws, lokale en regionale media besteden ruimschoots aandacht aan ingezonden persberichten. De resultaten van het jaarlijks inventarisatie-weekend werden breed uitgemeten in de krant. De publicatie van de Avifauna was reden tot een paginavullend overzicht van vogels in Limburg.

Het jaarlijkse inventarisatie-weekend van het Genootschap vond in 2006 met ruim 35 deelnemers voor de zevende keer plaats in het weekend van 25 tot 27 juni. Het onderzoeksgebied was dit keer het gebied ten noordoosten van Maastricht tot aan Valkenburg toe. Vermel-

denswaardig is hier de ontdekking van Brandt's vleermuis in het Bunderbos. Het betreft de vijfde zomerverblijfplaats in Nederland!

Huisvesting en personeel

In 2006 is met de gemeente Roermond en andere partners het huurcontract voor de huisvesting in het GroenHuis ondertekend. Dit huurcontract loopt tot en met 2010. Het Natuurhistorisch Genootschap verhuisde eind 2005 intern van de zolderverdieping naar de begane grond.

De personele bezetting van het kantoor kende in 2006 behoorlijk wat wijzigingen. De bezetting van het kantoor in 2006 bestond uit:

- Henk Heijligers (bureau manager voor 32 uur per week) .
- Neeltje Huizenga (16 uur per week voor de voorbereidingen van een Limburgse zoogdierenatlas, en tot en met april voor 20 uur bij de NatuurBank Limburg, daarna met een aantal uren voor de NatuurBank afgebouwd tot juli 2006).
- Sef Teeuwen (vanaf 1 mei 2006 voor 24 uur per week als gegevenscoördinator bij de NatuurBank).
- Roel Steverink (kantoor- en redactieassistent voor 36 uur per week) vanaf mei 2006 ingezet als receptiemedewerker van het GroenHuis. Zijn taken voor het Natuurhistorisch Genootschap zijn grotendeels afgebouwd.

Naast de medewerkers op kantoor zijn een aantal vrijwilligers actief op het kantoor van het Natuurhistorisch Genootschap. Antoinette Duysters werkt gedurende één dagdeel per week als vaste vrijwilliger in het kantoor (postafhandeling). Het publicatiebureau (Marja Lenders) is in 2006 overgeheveld naar het kantoor van het Genootschap. Daarnaast is in 2006 een of meerdere dagdelen per week de ledenadministratie uitgevoerd door Gulguz Yildiz en Okjen Weinreich. Verder is in 2006 door Abdulrahman Razwan als stagiair van Hogeschool Zuyd verder gewerkt aan de digitale infrastructuur van de Genootschapsite en de ledenadministratie. Tevens wordt nagegaan in welke vorm de site extra functionaliteit kan krijgen voor leden, kringen en studiegroepen. Daarnaast waren twee stagiairs actief voor het Ad-derproject op de Meinweg.

Reeds eerder werd duidelijk dat dienstverbanden in het kader van de Instroming en Doorstroming (ID-banen) in 2006 zouden worden afgebouwd. Voor het Genootschap heeft dit geleid tot personele consequenties voor Roel Steverink. Hij zal 1 januari 2007 in dienst treden bij de Stichting Phoenix. Vanuit deze stichting wordt Roel gedetacheerd bij het Natuurhistorisch Genootschap en tewerkgesteld als receptiemedewerker van het GroenHuis. De procentuele verdeling van de arbeidstijd van de bureau manager was als volgt.

Omschrijving	2006	2005	2004	2003	2002
Totaal aantal gewerkte uren	1399	1423	1474	1049	945
Kantoor, organisatie, bestuur, kringen & studiegroepen	39	34	35	39	36
GroenHuis	4	7	6	4	5
Redactie Natuurhistorisch Maandblad	16	19	17	27	27
Projecten en overig	14	9	10	14	14
Stichting Natuurpublicaties Limburg	6	3	2	10	11
Stichting NatuurBank Limburg	21	29	30	5	7

Maandblad en publicaties

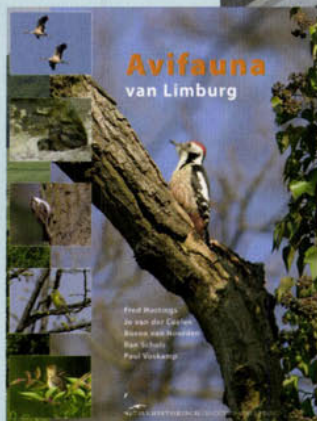
De samenstelling van de redactie van het *Natuurhistorisch Maandblad* wijzigde enigszins. Douwe de Graaf nam afscheid als redactielid. Arjan Ovaa trad toe tot het redactieteam. Er verschenen twaalf num-

de omslagen 276 pagina's. Twee van de twaalf afleveringen waren themanummers: het januarinummer met de titel "25 jaar zoogdierenwerkgroep" ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Zoogdierenwerkgroep en het meinumner met als titel "Ketelwald".

Sinds 2003 verschijnt jaarlijks weer het tijdschrift *Limburgse Vogels* van de Vogelstudiegroep. De editie van 2006 kende 84 pagina's met een veelheid aan vogelonderwerpen. Het aantal abonnees is inmiddels gestegen tot ruim 340.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven brengt met ondersteuning van het Genootschap het eigen tijdschrift *SOK mededelingen* uit. In 2006 verschenen drie nummers: 43, 44 en 45 (totaal 128 pagina's). Het aantal abonnees van SOK-Mededelingen bedraagt ruim 300.

In 2006 verschenen wederom, al dan niet regelmatig verschijnende, periodieken of mededelingenbladen voor de leden van verschillende studiegroepen en kringen zoals de Kring Venlo, de Paddestoelenstudiegroep, de Herpetologische Studiegroep, de Vogelstudiegroep en de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven. Steeds meer wordt hierbij gebruik gemaakt van diverse e-mailgroepen.

De Stichting Natuurpublicaties Limburg bracht voor het Genootschap in 2006 de volgende publicaties uit: "De herfstschroeforchis. Portret van een laatbloeier" geschreven door Jo Willems en de "Avifauna van Limburg" geschreven door Fred Hustings, Jo van der Coelen, Boena van Noorden, Ran Schols en Paul Voskamp.

In de reeks publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg verscheen nummer 45: het proefschrift "On Maastricht Mosasaurus" van de hand van Anne Schulp.

Promotie en publiciteit

De jaarlijkse Genootschapsdag vond op zaterdag 4 maart 2006 voor de negende keer plaats op de vaste locatie van het Bisschoppelijk College Broekhin te Roermond. Deze jaarlijkse ontmoetingsdag voor Genootschapsleden was met ruim 200 deelnemers opnieuw goed bezocht.

Beleidsbeïnvloeding

Qua beleidsbeïnvloeding speelden een drietal projecten in 2006 waartegen het Natuurhistorisch Genootschap ageerde. Zo was er de lopende zaak rond het industrieterrein Keulsebaan Zuid te Roermond. Daarnaast tekende de Herpetologische Studiegroep samen

industrieterrein bij Echt in verband met het voorkomen van de Kam-salamander. Doordat de aannemer werkzaamheden in strijd met Flora- en Faunawet uitvoerde werd bij de AID een verzoek tot handhaving ingediend. Tot slot werd door Kring Venlo overleg gevoerd met Stichting het Limburgs Landschap en overeenstemming bereikt over een loopbrug bij het Geldernsch-Nierskanaal bij de Hamert.

Niet direct beleidsbeïnvloeding, maar wel van grote betekenis voor de Limburgse mergelgroeven, is de afronding van de gedragscode voor beheer, onderzoek en recreatie in onderaardse kalksteengroeven in relatie tot vleermuisbescherming en vleermuisonderzoek.

Bij eventuele gesignaleerde zaken wordt contact opgenomen met de Milieufederatie. Daarnaast verzoekt de Milieufederatie ook regelmatig ondersteuning in het kader van Flora- en Faunawet bij het NHGL. Individuele leden en bestuursleden besteden wel meer tijd en energie aan beïnvloeding van beleid middels deelname in bestuurs- en adviesorganen. Onderstaand volgt een niet uitputtende opsomming van deze activiteiten in 2006.

Overlegorgaan	Deelname
Bestuur Limburgs Landschap	Frans Coolen (AB)
Beheercommissie Limburgs Landschap	Joof Teeuwen, Jan Hermans
Adviescommissie beheer Beegderheide	Wouter Jansen, Jan Hermans, Joof Teeuwen en Henk Heijligers
Klankbordgroep Natuurvisie Roermond West	Wouter Jansen
Overleg met Stichting de Marke (Venray)	Joof Teeuwen en Henk Heijligers
Groevenoverleg Stichting IKL	Denis Frissen (ZWG) Rob Heckers (SOK)
Gebiedscommissie Reconstructie Venray-Meerlo-Wanssum	Joof Teeuwen
Contactcommissie Sint-Pietersberg	Rik Bastiaens
Hamsteroverleg Limburg	Wim van Mourik
Gebruikersgroep Nationaal Park De Meinweg	Wouter Jansen
Coördinatiegroep CNME Maastricht	Bert Op den Camp

Voortgang projecten

Project	Voortgang in 2006
Adderonderzoek op de Meinweg	Het DNA adderonderzoek werd in 2006 afgerond.
Avifauna in Limburg	Met de presentatie van de Atlas op 16 december 2006 werd een intensieve periode afgerond. De atlas is nu als een van de meest indrukwekkende publicaties in de verkoop.
Libellenatlas	Met name veldwerk verricht waarbij witte hokken werden opgevuld.
Kerkuilen	Het kerkuilenproject werd in 2006 afgerond.
Flora van Midden-Limburg	Het veldwerk voor deze atlas werd voortgezet in 2006 en zal ook in 2007 nog doorgaan. Voor de publicatie van het boek wordt een plan opgesteld.

Project	Voortgang in 2006
Zoogdierenatlas van Limburg	Door gericht veldwerk werd verder gegaan met het inzamelen van gegevens. Eerste voorbereiding werden getroffen om een auteursteam samen te stellen. De projectmedewerker is twee dagen per week in dienst voor dit project.
Herpetofauna-atlas van Limburg	Doordat het project geen coördinator meer heeft, heeft het project in 2006 vertraging opgelopen. Er zijn wel eerste conceptteksten gereed, in 2006 is een nieuw projectteam gevormd van vier ervaren auteurs. Dit projectteam is met de redactie van teksten begonnen.
Sprinkhanen van Limburg	Samen met het Bureau EIS-Nederland (European Invertebrate Survey) werkte de Sprinkhanenwerkgroep in 2006 verder aan de voorbereiding van een Limburgse verspreidingsatlas van sprinkhanen en krekels. Enkele excursies werden georganiseerd.
Atlas van zeggesoorten in Limburg	Het veldwerk en inventarisatieactiviteiten in 2006 verliepen volgens planning.
Digitaliseren en indexeren van het Maandblad	In 2006 is een enkele maal overleg gevoerd om dit project vorm te geven. Voorgenomen is het project te koppelen aan het 100-jarig bestaan van het Genootschap. Het einddoel is de uitgave van alle jaargangen van het Maandblad op DVD.

Project	Voortgang in 2006
100-jarig bestaan	Voor het 100-jarig bestaan wordt gedacht aan het uitgeven van een jubileumboek. Hiertoe zijn de eerste personen benaderd en is over de opzet nagedacht.
Verstoringsonderzoek vleermuizen	In 2006 werd een nieuw project opgestart om inzicht te verkrijgen naar de verstoring van overwinterende vleermuizen in mergelgroeven.
PBC educatieproject	In 2006 werden onder andere inventarisatiematerialen en beamers en laptops aangeschaft ter ondersteuning van de activiteiten van het Natuurhistorisch Genootschap. Het project wordt in 2007 afgerond.

Financiën

De totale exploitatiekosten bedroegen in 2006 afgerond € 237.000,-. Het boekjaar werd afgesloten met een positief saldo van circa € 7.000,-. Voor de reguliere exploitatie stelde de provincie Limburg een bijdrage van € 78.941,- beschikbaar. De opbrengsten van contributies van het Natuurhistorisch Genootschap, Limburgse Vogels en SOK-Medelingen en bedroegen ruim € 44.000 tegenover bijna € 37.000 in 2005. De overige inkomsten bestonden onder meer uit projectsubsidies, verkoop van publicaties, vergoeding ruilverkeer, en loonsubsidie voor de redactieassistent en bureau manager.

Vastgesteld door de ledenvergadering op 26 april 2007.

BINNENWERK BUITENWERK

OP DE INTERNETPAGINA WWW.NHGL.NL IS DE MEEST ACTUELE AGENDA TE RAADPLEGEN

- **ZATEROAG 1 SEPTEMBER** organiseert de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie in het Imstenraderbos. Opgave bij Piet Kelderman (tel. 043-6016055).
- **ZONOAG 2 SEPTEMBER** organiseert de **Mollusken Studiegroep Limburg** een excursie in het dal van de Worm. Vertrek om 10.30 uur bij de kerk van Rimburch.
- **OINSOAG 4 SEPTEMBER** is er een vergadering van het **Dagelijks Bestuur** in het GroenHuis te Roermond.
- **WOENSOAG 5 SEPTEMBER** organiseert de **Vlinderstudiegroep** een bijeenkomst in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang 20.00 uur.
- **OONOEROAG 6 SEPTEMBER** organiseert **Kring Maastricht** en de **Plantenstudiegroep** een dialoog over Lin-
- uur in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. In het museum is tijdelijk een tentoonstelling te bezoeken over Linaeus.
- **VRIJOAG 7 SEPTEMBER** verzorgt Harry van Buggenum voor de **Herpetologische Studiegroep** een lezing over onderzoek aan Boomkikker, groene kikker, Bruine kikker en Gewone pad met behulp van digitale geluidsopnamen. Aanvang 20.00 uur in het GroenHuis, Godsweerderstraat 2 te Roermond.
- **VRIJOAG 7 SEPTEMBER** organiseert Marcel Prick voor **Kring Heerlen** een lezing over nachtvlinders, aansluitend vindt een nachtvlinderexcursie in de Botanische Tuin plaats. Aanvang om 19.30 uur bij de Stichting Botanische Tuin Kerkrade, St. Hubertuslaan 74, Terwinselen.
- **ZATEROAG 8 SEPTEMBER** organiseert de **Libellenstudiegroep** een excursie in de gemeente Gennep en Bergen. Afhankelijk van de weesomstandigheden kan het verstandig zijn om
- mans (tel. 0475-462440). Vertrek om 10.30 uur bij de kerk van Afferden.
- **ZONOAG 9 SEPTEMBER** organiseert de **Plantenstudiegroep** een excursie naar het Nationaal Park Hoge Kempen (B). Vertrek om 10.00 uur vanaf NS-station Maastricht, oostelijke ingang Meerssenerweg.
- **ZONOAG 9 SEPTEMBER** verzorgt de **Sprinkhanenstudiegroep** een excursie naar de Heumense Schans te Molenhoek (op zoek naar de Zadel-sprinkhaan en Steppesprinkhaan). Roy Kleukers vertrekt om 10.00 uur vanaf het restaurant van het zweefvliegerterrein (amersfoortcoördinaat 189,3-421,7)
- **OONOEROAG 13 SEPTEMBER** is er een vergadering van het **Algemeen Bestuur** in het GroenHuis te Roermond.
- **VRIJOAG 14 SEPTEMBER** houdt de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven** haar ledenavond. De bijeenkomst vindt plaats in het Natuurhistorisch Museum Maastricht, aanvang
- **ZONOAG 16 SEPTEMBER** organiseert de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie bij het drielandpunt. Opgave bij Piet Kelderman (tel. 043-6016055).
- **WOENSOAG 19 SEPTEMBER** organiseert de **Fotostudiegroep** een varia avond in het GroenHuis te Roermond. Aanvang 20.00 uur. U kunt voor deze avond maximaal vijf foto's ter bespreking inbrengen.
- **VRIJOAG 21 TOT EN MET ZONOAG 23 SEPTEMBER** verzorgt de **Zoogdierenwerkgroep** met Zoogdiervereniging VZZ een inventarisatieweekend voor vleermuizen. Voor een aantal winterverblijven in Zuid-Limburg zullen met behulp van mistnetten vleermuizen gevangen worden. Verplichte opgave of informatie bij Eric Thomassen (veldwerkgroep@vzz.nl, tel. 06-23749279).
- **ZATEROAG 22 SEPTEMBER** verzorgt de **Herpetologische Studiegroep** een werkdag voor de Zandhagedis op de Brunsummerheide. Vertrek om 10.00 uur vanaf bezoekerscentrum Bruns-